

Asya'da Stratejik Düzenin Yeniden Şekillendirilmesi: Çin'in Yükselişi ve Amerikan İttifak Sisteminin Dönüşümü

Reshaping the Strategic Order in Asia: China's Rise and the Transformation of the U.S. Alliance System

Yeliz YAZAN KOÇ*

Öz

Bu çalışma, Amerikan yaygınlaştırılmış caydırıcılığının Asya-Pasifik'teki tezahürü olan "hub and spoke" sisteminin, Çin'in yükselişi karşısında geçirdiği dönüşümü rasyonel caydırıcılık teorisinin temel varsayımları ışığında incelemektedir. Rasyonel caydırıcılık teorisi literatürü, yaygınlaştırılmış caydırıcılığı çoğunlukla garantör devlet ile potansiyel tehdit arasındaki ikili ilişki üzerinden modellemekte ve müttefiklerin rolünü ikincil düzeyde ele almaktadır. Bu makale ise yaygınlaştırılmış caydırıcılığın yalnızca garantörün taahhüt kapasitesine indirgenemeyeceğini; "spoke" devletlerin tehdit algıları, stratejik tercihleri ve güvence beklentilerinin de ittifakin işleyişini ve dönüşümünü belirleyen asli değişkenler olduğunu ileri sürmektedir.

Tarihsel karşılaştırmalı analiz yöntemiyle kaleme alınan çalışma, Japonya, Güney Kore, Avustralya ve Filipinler örneklerini incelemektedir. Analiz, tehdit algısı ile stratejik tepki arasındaki ilişkiyi ortaya koymakta ve ABD'nin yeniden güvence verme davranışlarının kurumsal düzeyde nasıl yeniden üretildiğini açıklamaktadır. Bulgular, Çin karşısında yüksek tehdit algısına sahip Japonya ve Filipinler'in sert dengeleme stratejilerine yöneldiğini; orta düzey tehdit algısı bulunan Güney Kore'nin yumuşak dengeleme ve riskten kaçınma arasında ikircikli bir strateji izlediğini; Avustralya'nın ise artan tehdit algısıyla birlikte riskten kaçınmadan sert dengeleme stratejisine kaydığını göstermektedir. Sonuç olarak makale, yaygınlaştırılmış caydırıcılığın başarısının yalnızca garantörün güvence kapasitesiyle değil, aynı zamanda müttefiklerin tehdit algısı ve yeniden güvenceye duydukları inançla şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: yaygınlaştırılmış caydırıcılık, rasyonel caydırıcılık teorisi, hub and spoke, ABD, Çin, Asya-Pasifik

Abstract

This study examines the transformation of the U.S. extended deterrence system in the Asia-Pacific, known as the "hub and spoke" model, in response to China's rise, through the lens of rational deterrence theory. The existing literature on rational deterrence primarily models extended deterrence as a bilateral relationship between the guarantor state and the potential challenger, treating allies as secondary actors. This article argues that extended deterrence cannot be reduced solely to the guarantor's capacity; rather, the threat perceptions, strategic choices, and assurance expectations of the "spoke" states constitute core variables shaping the functioning and evolution of the alliance.

Employing a historical-comparative analytical approach, the study examines the cases of Japan, South Korea, Australia, and the Philippines. The analysis highlights the relationship between perceived threat and strategic

Makale Geliş Tarihi: 09.07.2025. Makale Kabul Tarihi: 25.01.2026.

Araştırma Makalesi /Künye: YAZAN KOÇ, Yeliz. "Asya'da Stratejik Düzenin Yeniden Şekillendirilmesi: Çin'in Yükselişi ve Amerikan İttifak Sisteminin Dönüşümü". Gazi Akademik Bakış Dergisi (GABD), 19/38, (Haziran 2026): s. 395-416. <https://doi.org/10.19060/gav.1973749>

* Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, E-mail: yeliz.yazan@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4780-4869

Gazi

Akademik
Bakış

395

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026

response and explains how U.S. reassurance practices are institutionally reproduced. Findings indicate that Japan and the Philippines, perceiving high levels of threat from China, have adopted hard-balancing strategies; South Korea, with intermediate threat perception, pursues an ambivalent approach between soft balancing and hedging; and Australia, responding to rising threat perceptions, has shifted from hedging to hard balancing. The study concludes that the effectiveness of extended deterrence depends not only on the guarantor's assurance capacity but also on allies' threat perceptions and their confidence in receiving repeated reassurance.

Key Words: extended deterrence, rational deterrence theory, hub and spoke, United States, China, Asia-Pacific

Giriş

Soğuk Savaş yalnızca 1945-1991 yılları arasında iki süper güç arasında vuku bulan jeopolitik bir gerçekliğin anlatısı değil, aynı zamanda uluslararası sistemin yapısını ve aktörlerin güvenlik politikalarını belirleyen caydırıcılık ve güvenlik stratejilerinin kurumsallaştığı ve teorize edildiği bir dönemdir. Nükleer silahların yaygınlaşması, nükleer savaştan kaçınmanın aracı olarak caydırıcılığı Soğuk Savaş döneminin en hayati konsepti haline getirmiştir. İki rakip arasında savaş olmaması ve rakibin en az birini karşı tarafın çıkarlarına aykırı bir eylemde bulunmamaya ikna etme durumu olarak karakterize edilen caydırıcılık¹, Soğuk Savaş döneminde ABD'nin küresel stratejisinin temel ayağını oluşturan çevrelemenin en temel bileşenidir. Bu dönemde caydırıcılık, nükleer misilleme tehdidiyle nükleer saldırıların önlenmesi çerçevesinde tanımlanmıştır.

Soğuk Savaş dönemi, bir devletin kendi topraklarına yönelik saldırıları caydırması girişimi olarak hem "doğrudan (genel) caydırıcılığın"² hem de bir devletin üçüncü bir ülkeye (müttefike) yönelik saldırıları caydırması girişimi olarak "yaygınlaştırılmış caydırıcılığın"³ pratikte eş zamanlı uygulandığı bir zaman dilimidir. Küresel çıkarları olan bir aktör olarak ABD'nin güvenliği ve refahı, müttefiklerinin ve ortaklarının güvenliği ile yakından ilgilidir. Dolayısıyla ABD, Soğuk Savaş süresince jeopolitik çıkarları doğrultusunda müttefiklerini korumak üzere ulusal kaynaklarını ve kapasitesini adeta bir "savunma kalkanı" olarak kullanmıştır.⁴

Yaygınlaştırılmış caydırıcılık, resmi ittifak ilişkileri çerçevesinde güvenlik garantilerinin belirli taahhütlerle üçüncü taraflara aktarılmasını içerir. Dev-

- 1 Paul K. Huth, "Extended Deterrence and The Outbreak of War", *The American Political Science Review*, LXXXII/ 2, June 1988, p.424; Patrick M. Morgan, *Deterrence: A Conceptual Analysis*, Sage Publications London 1997, p.p.17-18; Stephen L. Quackenbush, "General Deterrence and International Conflict: Testing Perfect Deterrence Theory", *International Interactions*, XXXVI /1, March 2010, p.60; Robert Jervis, "Deterrence and Perception", *International Security*, VII/3, Winter 1982-1983, p.7.
- 2 Lawrence Freedman, "General Deterrence and the Balance of Power", *Review of International Studies*, XV /2, April 1989, p. 200.
- 3 Suzanne Werner, "Deterring Intervention: The Stakes of War and Third Party Involvement", *American Journal of Political Science*, XLIV/ 4, October 2000, p.721; Patrick M. Mogan, a.g.e., p.p.17-18.
- 4 Suzanne Werner, a.g.m., p. 721.

Görüş

letlerin, askeri, ekonomik ve diplomatik araçlar yoluyla rakip aktörleri kendi topraklarına veya çıkar alanlarına yönelik olası bir saldırganlıktan vazgeçirmeyi hedeflemesi, caydırıcılık stratejisinin temelini oluşturur. Bu strateji, potansiyel bir rakibi, olası bir eylemin maliyetlerinin elde edilecek kazanımlardan daha yüksek olacağına ikna ederek hareketsiz kalmaya zorlamayı amaçlar.⁵

Caydırıcılığın Soğuk Savaş süresince üstlendiği varoluşsal rol, kuşkusuz döneme hâkim olan tehdit temelli stratejinin ve nükleer silahların bir sonucudur. 1945'de ABD'nin, 1949'de ise SSCB'nin nükleer silah devleti olarak ortaya çıkması, Soğuk Savaş'ın kazanç-maliyet hesaplamasını kökten değiştirmiştir. Bu dönemde caydırıcılık, nükleer silahların kullanılabilirliğine değil, varlığına içkin olarak görülmüş ve bu kabul, rasyonel (klasik) caydırıcılık teorisinin temel varsayımlarının çıkış noktası olmuştur.⁶ Soğuk Savaş döneminde teorize edilen rasyonel caydırıcılık teorisi altı temel unsura dayanmaktadır.⁷ İlk unsur, şiddetli çatışma olasılığı iken ikinci unsur, aktörlerin kazanç-maliyet hesaplamalarına dayanan rasyonelitedir. Üçüncü unsur, özellikle 1960'lardan itibaren ikinci vuruş kapasitesiyle güçlenen misilleme tehdididir. Dördüncü olarak, nükleer savaşın "kabul edilemez zarar" doğuracağına ilişkin ortak farkındalık caydırıcılığın merkezindedir. Beşinci unsur inanılabilirlik olup, tehdidin uygulanabilirliğinin karşı tarafı statükoyu korumaya zorlamasıyla sağlanır. Son olarak, caydırıcılığın istikrarı bu unsurların birlikte ve tutarlı işleyişine bağlıdır.⁸

Rasyonel caydırıcılık teorisinin temel varsayımları caydırıcılığın işlerliğini ve sürdürülebilirliğini, ağırlıklı olarak koruyan devletin müttefike verdiği güvenceler ve potansiyel tehdiye sunduğu inanılır tehditler üzerinden okumaktadır. Korunan aktörler, caydırıcılığın işlerliğine etkileri sınırlı "seyirciler" olarak konumlandırılır. Oysa koruyan ve korunan arasındaki güvence ilişkisi ne ölçüde güçlü ve inandırıcı ise caydırıcılığın başarısı da o ölçüde yüksek olacaktır. Bu çalışma yaygınlaştırılmış caydırıcılığın işlerliğini ve sürdürülebilirliğini, koruyan devletin güvence/yeniden güvencelerinin yanısıra müttefiklerin potansiyel tehdiitten algıladıkları tehdit düzeyi ve stratejik tepkileri ilişkisiyle değerlendirmektedir.

- 5 Lawrence Freedman, *Strategy: A History*, Oxford University Press, New York 2013, p.159; Vesna Danilovic, "Conceptual and Selection Bias Issues in Deterrence", *The Journal of Conflict Resolution*, XLV/ 1, February 2001, p.101.
- 6 Robert Jervis, "Deterrence Theory Revisited", *World Politics*, XXXI/2, 1979, p.p.299-301; Thomas C. Schelling, *The Strategy of Conflict*, Harvard University Press, Cambridge 1960, p.p.187-188; Thomas C. Schelling -Morton H. Halperin, *Strategy and Arms Control*, The Twentieth Century Fund, New York 1961, p.p.1-6; Bernard Brodie, *The Absolute Weapon*, Harcourt Brace, New York 1946, p.76.
- 7 Modern devlet sisteminden II. Dünya Savaşı'na dek uluslararası ilişkilerde hâkim paradigma Realizm olmuştur. Rasyonel caydırıcılık teorisi ise 1950'lerin sonu ve 1960'ların başında olgunlaşmış, Realizmin varsayımlarını koruyarak caydırıcılığın işleyişini açıklamaya yönelik özel bir çerçeve sunmuştur. Her iki yaklaşım da Soğuk Savaş'ın "olağanüstü istikrarını" ve uzun barışını anlamlandırmaya çalışmıştır.
- 8 Patrick M. Morgan, *Deterrence Now*, Cambridge University Press, Cambridge 2003, p.p.1-22.

Gazi

Bu makale, Soğuk Savaş sürecince komünizmin ve Sovyet yayılmacılığının çevrelenmesi amacıyla uluslararası sistemin farklı bölgelerinde farklı kurumsal düzenekler üzerinden inşa edilen Amerikan yaygınlaştırılmış caydırıcılığının Asya modellemesi olan “hub and spoke”⁹ sisteminin yükselen Çin karşısında geçirdiği dönüşümü incelemektedir. “Hub and spoke” olarak adlandırılan ikili ittifak ağı ABD’nin merkezde (hub), bölgesel müttefiklerin (Güney Kore, Japonya, Avustralya, Filipinler) ise çevrede (spoke) konumlandığı bir güvenlik mimarisini öngörmektedir. “Hub and spoke” sistemi Soğuk Savaş döneminde büyük ölçüde Sovyetler Birliği ve Çin kaynaklı açık, askerî ve ideolojik tehditlere yanıt olarak şekillenmiş; nükleer şemsiye, kalıcı üsler ve ikili savunma anlaşmaları üzerinden inşa edilmiştir. Soğuk Savaş sonrasında Çin’in bölgede yarattığı çok boyutlu tehdit algıları, müttefiklerin güvenlik algılarını çeşitlendirmiş ve bu durum “hub and spoke” sistemini yapısal değişime zorlamıştır. Çin’in yükselişi karşısında kaygı duyan ve ABD’nin taahhütlerinden emin olmayan müttefikler, algıladıkları tehdit düzeyi arttıkça Washington’dan daha güçlü güvence talep etmiş; buna karşılık ittifak içindeki rol ve sorumluluklarını da artırmışlardır. Yüksek tehdit düzeyi algısına sahip müttefikler “sert dengeleme”¹⁰ stratejisini benimserken, orta ve düşük düzeyli tehdit algısı müttefikleri “yumuşak dengeleme”¹¹ ve “riskten kaçınma (hedging)”¹² stratejisine yönlendirmiştir. İşte bu çalışma tarihsel karşılaştırmalı analiz yaklaşımıyla “hub and spoke” sisteminin dönüşümünü; Güney Kore, Japonya, Avustralya ve Filipinler’in Çin’den algıladıkları tehdit düzeyi ve ABD’den yeniden güvence beklentileri çerçevesinde analiz edecektir.

- 9 “Hub and Spoke” sisteminde merkez-çevre ilişkisi, bisiklet tekerleği metaforu üzerinden somutlaştırılabilir. ABD, ittifak ağının merkezinde konumlanırken; ona doğrudan bağlanan ve birbirleriyle sınırlı etkileşime sahip müttefik devletler ise “jant telleri”ni andırır. Bu yapıda ABD, Asya’daki kilit ülkelerle kurduğu münhasır, sıkı ve ikili ortaklıklar aracılığıyla söz konusu devletler üzerinde dikkate değer düzeyde askeri, siyasal ve ekonomik nüfuz tesis etmiştir. Dolayısıyla “hub and spoke” modeli, bölgesel ittifak mimarisinde iki taraflılık ilkesinin kurumsallaşmış bir ifadesini yansıtır.
- 10 Güç dengesi en basit haliyle, koalisyonlar kurarak yükselen gücün dengelenmesidir. Geleneksel güç dengesi, tehdit olarak algılanan yükselen gücün veya baskın devletin hegemonya kurmasını önlemeyi amaçlar ve sert dengeleme veya yumuşak dengeleme olmak üzere iki yöntemi içerir. T.V. Paul, “sınırlı sert dengeleme” adını verdiği üçüncü yöntemi ortaya koymuştur. Buna göre sert dengeleme, resmi ittifaklar kurmayı, askeri yığınaklar yapmayı ve askeri tekniklerin modernizasyonunu içerir. Sınırlı sert dengeleme, koordineli eylemler, teknolojik iş birlikleri, bilgi paylaşımı ve ortak tatbikatlar gibi resmi savunma taahhüdü içermeyen stratejik ortaklıklara dayanır. Zhen Han- T.V. Paul, “China’s Rise and Balance of Power Politics”, *The Chinese Journal of International Politics*, XIII/1, 2020, p.p. 5-6.
- 11 Yumuşak dengeleme askeri olmayan araçlarla diplomatik, ekonomik, uluslararası kurumlar veya çok taraflı yapılarla yükselen gücün dengelenmesidir. Zhen Han- T.V. Paul, a.g.m., p.p. 5-6.
- 12 Riskten kaçınma, yükselen gücün dengelenmesi veya yükselen gücün peşine takılma davranışının beraberinde getireceği olumsuz sonuçların risklerini ve belirsizliklerini azaltmak ya da bunlardan kaçınmak için stratejik belirsizliği sürdürmeye çalışan devletin takip ettiği bir politika olarak tanımlanabilir. Kei Koga, “The Concept of “Hedging” Revisited: The Case of Japan’s Foreign Policy Strategy in East Asia’s Power Shift”, *International Studies Review*, XX/4, 2018, p.638.

Görüş

Asya'da Yaygınlaştırılmış (Nükleer) Caydırıcılık: Soğuk Savaş'tan Kalan Stratejik Bir Miras

ABD, küresel çıkarlarını SSCB tehdidinde karşı koruma motivasyonu ile müttefiklerine yaygınlaştırılmış nükleer caydırıcılık garantilerini sunmuş, ancak bu mekanizma bölgeler arasında farklı biçimlerde tezahür etmiştir. Avrupa'da çok taraflı NATO yapısı içinde kurumsallaşırken, Asya'da Güney Kore, Japonya, Avustralya ve Filipinler ile yapılan ikili savunma anlaşmalarına dayalı "hub and spoke" sistemiyle işlemiştir. "Hub and spoke" modelinde ABD merkezde yer almakta olup çevredeki müttefiklerle kurduğu doğrudan güvenlik ilişkileri aracılığıyla askeri, ekonomik ve diplomatik nüfuzunu sürdürmektedir.

ABD'nin yaygınlaştırılmış caydırıcılık taahhütleri her ne kadar farklı bölgesel modellemelerle sunulsa da tehdidin öznesi ABD açısından Sovyet yayılmacılığının ve komünizmin çevrelenmesidir. Oysa Asya'da biri diğerine güvenmeyen aktörleri ABD ile müttefik olma paydasında birleştiren Tablo 1'de de görüldüğü üzere komünizmin yayılması endişesinin yanısıra müttefik ülkelerin kendi ulusal güvenlik kaygılarıdır. Dolayısıyla ABD'nin bu ülkelerle yürüttüğü yaygınlaştırılmış (nükleer) caydırıcılık taahhütleri tek tip değildir, her müttefikin özgün güvenlik ihtiyaçlarına göre uyarlanmıştır. Güney Kore, Japonya, Avustralya ve Filipinler, ABD ile resmi güvenlik ittifakları çerçevesinde ilişkilerini sürdürmüş ve her biri, ABD'nin Asya'daki nükleer caydırıcılık stratejisinin farklı bileşenlerini oluşturmuştur.

Tablo 1: Soğuk Savaş Döneminde Asya'daki "Hub and Spoke" İttifaklarının Temel Dinamikleri

Aktör	Ulusal Motivasyon	Algılanan Tehdit	İttifak Talebinin Kaynağı	İttifakı Oluşturan Antlaşma
ABD (Hub)	Komünizmi çevreleme, Sovyet ve Çin etkisini sınırlama, Japonya'yı güvenlik çemberine alma, Pasifik'te üsler kurma	SSCB, Çin (1949 sonrası), Kore Savaşı sonrası komünist yayılma	ABD stratejik olarak sistem kurucu; ancak Amerikan çıkarları spokelarnn ulusal güvenlik kaygılarıyla birleşti	-
Japonya (Spoke)	Anayasal kısıtları telafi, ekonomik toparlanmaya odaklanma, ABD nükleer şemsiyesi	SSCB, Çin, Kuzey Kore	Japonya, güvenlik garantisini talep etti	ABD-Japonya Güvenlik Antlaşması (1951)

Gazi

Akademik Bakış

399

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026

Güney Kore (Spoke)	Kore Savaşı sonrası varlığını sürdürme, Kuzey saldırısına karşı güvenlik arayışı	Kuzey Kore, Çin müdahalesi, SSCB desteği	Talep esasen Güney Kore'den geldi; ABD savaş sonrası garanti sundu.	ABD-Kore Karşılıklı Savunma Antlaşması (1953)
Avustralya (spoke)	Bölgesel güvenliği artırma, ABD korumasından yararlanma, Japonya'nın yeniden silahlanmasına karşı denge arayışı	Başlangıçta Japonya, sonrasında Güneydoğu Asya'da komünizm	Avustralya (ve Yeni Zelanda), ABD'den güvenlik garantisi talep etti.	ANZUS Antlaşması (1951)
Filipinler (Spoke)	Yeni bağımsızlığı güvence altına alma, iç isyanlara karşı destek, ABD ile stratejik bağları sürdürme	Çin destekli isyanlar, komünizmin bölgesel yayılması	Filipinler ABD'den güvenlik garantisi istedi; ABD üsler karşılığında garanti verdi.	ABD-Filipinler Karşılıklı Savunma Antlaşması (1951)

Kaynak: Bu tablo, yazar tarafından oluşturulmuştur.

ABD'nin Asya'daki "hub and spoke" sisteminin mimarı, 1950 yılında patlak veren Kore Savaşı'dır. Üç yıl süren ve askeri bir yenişememeye sonuçlanan Kore Savaşı, tarafların ateşkesi ile sonuçlanmıştır. ABD'yi savaşmaktan korkmakla suçlayan "Kuzeye ilerleme (pukch'in t'ongil)" politikasını daha ileri boyuta getirerek "ya birleşme ya ölüm" sloganını açıkça benimseyen Güney Kore lideri Syngman Rhee, Güney Kore'nin gerekirse tek başına hareket etmekten çekinmeyeceğini sıklıkla vurgulayarak ABD'nin ateşkes yönündeki taleplerini reddetmiştir. Rhee'nin bu "aşırı istekliliği ve "kuzeye ilerleme" politikasının Asya anakarasında ABD'yi istenmeyen bir savaşa sürükleyeceği öngörüsüyle ABD, Güney Kore'ye karşı bir taraftan yardım etmek diğer taraftan ise onu kısıtlamak suretiyle çift yönlü bir politika izlemiştir.¹³ Rhee, ateşkesin imzalanmasına karşılık ABD ile bir güvenlik antlaşması imzalama politik pazarlığını yapmış ve bu talep, ABD tarafından da Güney Kore'yi kontrol altında tutma motivasyonu ile kabul görmüştür.¹⁴ ABD ile Güney Kore arasındaki Karşılıklı Savunma Antlaşması 1 Ekim 1953'te ateşkestten sonra imzalanmıştır.¹⁵

Kore Savaşı yalnızca Güney Kore için değil Japonya için de adeta "berlirleyici bir an"¹⁶ olmuştur. II. Dünya Savaşı'nın Asya-Pasifik ayağını sonlandı-

13 Victor Cha, "National Unification: The Long and Winding Road", *In Depth*, IV/2, Spring 1994, p.p. 89-123.

14 Chae- Jin Lee, "The Direction of South Korea's Foreign Policy", *Korean Studies*, II, 1978, p.120.

15 Mark Wayne Clark, *From Danube to the Yalu*, Harper, New York 1988, p.273.

16 Micheal Schaller, "The Korean War: The Economic and Strategic Impact on Japan", *The Korean War in World History*, (Ed.) William Stueck, The University Press of Kentucky, Lexington 2004,

ran Pasifik Savaşı sonrasında Japonya'da Amerikan işgali başlamıştır. ABD'nin gözünde "cezalandırılması gereken bir düşman" konumundaki Japonya, Kore Savaşı esnasında ABD'ye sağladığı lojistik destekle ABD'nin gözünde "kazanılması gereken bir müttefike"¹⁷ dönüşmüştür. Japonya, Kore Savaşı'nın başlangıcından itibaren gerek limanları, hava, deniz ve kara üsleriyle lojistik olarak gerekse askeri personel, nakliye ve demiryolu uzmanlarıyla personel ve ekipman olarak savaş süresince ABD'nin bölgedeki varlığını desteklemiştir.¹⁸ ABD ve Japonya arasında 1951 yılında imzalanan ve 1961'de revize edilen Güvenlik Antlaşması'yla ittifakın temelleri atılmıştır. Bu ikili ittifakta ABD'nin temel motivasyonu, Japonya'yı ekonomik olarak canlandırmak, komünizme karşı dirençli bir müttefik haline getirmek ve Pasifik'teki üsleriyle Japonya'yı bölgesel çevreleme stratejisinin merkezine yerleştirmektir. Her ne kadar Japon Anayasası'nın 9. Maddesi¹⁹ Japonya'yı kara, deniz ve hava kuvvetleri dahil savaş güçleri muhafaza etmekten, anlaşmazlıkların çözümünde kuvvet kullanmaktan ve muhariplik hakkından daimî olarak men etse de ABD, Japonya'yı stratejik bir müttefik olarak konumlandırmak istemiştir. Japonya ise savaş sonrası yorgunluk, anayasal sınırlamalar ve toplumsal pasifizm nedeniyle yeniden silahlanmaya büyük direnç göstermiş; Yoshida Doktrini²⁰ çerçevesinde önceliğini ekonomik kalkınmaya vererek güvenliğini bütünüyle Amerikan yaygınlaştırılmış caydırıcılığına dayandırmıştır.

ABD, 1950'lerin başında Filipinler'e yönelik açık bir tehdidin uzak olduğu değerlendirilmesini yapmış olsa da Filipinler'in "hub and spoke" sistemine dahil edilmesi 1951 tarihli Karşılıklı Savunma Antlaşması²¹ ile olmuştur. Her

p.145.

- 17 Roger Dingman, "The Dagger and the Gift: The Impact of the Korean War on Japan", *The Journal of American-East Asian Relations*, II/1, Spring 1993, p.43; Victor D. Cha, *Powerplay: The Origins of the American Alliance System in Asia*, Princeton University Press, Princeton 2016, p.123.
- 18 "Japanese Peace Treaty Problems", *John Foster Dulles Papers*, Princeton University Press, FRUS, 1950, 23 October 1950, box:48; Tessa Morris Suzuki, "Post-War Warriors: Japanese Combatants in the Korean War", *The Asia-Pacific Journal*, X/1, 2012, p.p.1-18; James E. Auer, *The Postwar Rearmament of Japanese Maritime Forces, 1945-1971*, Praeger, New York 1973, p.p.53-68.
- 19 "The Constitution of Japan", japan.kantei.go.jp, November 3, 1946, https://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html
- 20 Yoshida Doktrini, üç temel ilkeye dayanır: (1) Japonya, ABD güvenlik garantilerini kabul ederek ABD kuvvetlerinin ülke topraklarındaki sürekli konuşlanmasına izin verir; (2) Japon askeri gücü denizde konuşlandırılmaz, kolektif savunma sorumluluklarına sınırlı katılım gösterir; (3) Japonya yabancı ülkelerden silah ithal edemez, böylece toprakları dışında askeri müdahaleden kaçınır ve militarizmi reddeder. Öz Savunma Kuvvetleri (ÖSK), bu çerçevede savunma ve insani yardım görevleriyle sınırlı, pasif bir askeri yapı olarak tanımlanmıştır. Masashi Nishihara, "How Much Longer the Fruits of the "Yoshida Doctrine"?", *Korea and Japan: A New Dialogue across the Channel*, (Ed.) Bae-ho Hahn- Tadashi Yamamoto, Asiatic Research Center, Seoul 1978, p.p.151-54; Sun-Ki Chai, "Entrenching The Yoshida Doctrine: Three Techniques for Institutionalization", *International Organization*, LI/3, 1997, p.405.
- 21 "Mutual Defense Treaty Between the United States and the Republic of the Philippines", August 30, 1951, *Avalon Project - Yale Law School*, *TIAS 2529, 3 UST 3947-3952, t.y.*

Gazi

Akademik
Bakış

401

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026

ne kadar Filipinler'e yönelik açık bir tehdit olmasa da ABD, Sovyetler'in deniz üssü sağlamak amacıyla ada işgali ihtimalini ve buna karşılık eski Amerikan kolonisi olan Filipinler'in zayıf ve savunmasız ordusunu göz önünde bulundurduğunda, güvenlik halkasına Filipinler'in de eklenmesine karar vermiştir. İttifak talebi büyük ölçüde Filipinler tarafından gelmiştir. Esasında Filipinler, II. Dünya Savaşı sonrası bağımsızlık kazandıktan sonra, özellikle Kore Savaşı öncesinde ve sırasında, bölgesel güvenlik tehditleri karşısında ABD'den askeri güvence arayışı içindedir. Filipinler, Çin ve Kuzey Kore'nin bölgedeki komünist yayılma tehdidiyle ve Hukbalahap gibi iç isyan hareketleriyle kendi sınırlı askeri kapasitesiyle başa çıkamayacağı için ABD'den askeri destek talep etmiştir. Bu ittifak, ABD askerilerinin Filipinler'de konuşlanması, askeri tatbikatlar ve Filipinler'in ABD'ye yaklaşık 9 üsse erişim imkânı vermesiyle günden güne önem kazanmıştır. 1970'lere gelindiğinde Çin'in Güney Çin Denizi'nde Spratly adaları üzerinde Filipinler'in de hak iddia ettiği adalarda hak iddia etmesi ve bölgesel saldırı ihtimali en büyük endişe kaynağı olarak ortaya çıkmıştır.²²

Coğrafi olarak okyanus "kalkanıyla" korunan Avustralya ile yaygınlaştırılmış caydırıcılık ittifakına gelince ise bu ittifakın ABD'nin diğer bölgesel aktörlerle kurduğu ittifaklardan farklılaştığının altını çizmek gerekir. Nitekim Avustralya, coğrafyanın da sağladığı stratejik avantajla doğrudan veya acil bir güvenlik tehdidiyle karşı karşıya değildir. Ancak yine de Avustralya açısından ittifakın temel motivasyonunun Avustralya'nın bölgesel güvenlik kaygılarından kaynaklandığını söylemek yanlış olmayacaktır. II. Dünya Savaşı sonrasında Güneydoğu Asya ve Pasifik'te artan Sovyet ve Çin etkisi ile Japonya'nın yeniden silahlanma olasılığı, Avustralya için doğrudan bir tehdit teşkil etmekteydi. Ülkenin sınırlı nüfusu ve askeri kapasitesi, tek başına bu tehditlere karşı koymasını güçleştirmiş, bu nedenle ABD'den askeri destek talep etmiştir. Ayrıca, ABD ile yakın bir güvenlik ittifakı, Avustralya'nın bölgesel diplomatik ve stratejik konumunu güçlendirerek Pasifik'te istikrarın korunmasına da katkı sağlamıştır. Bu bağlamda, Avustralya'nın ittifak talebi, hem dış tehditlere karşı güvenlik arayışının hem de sınırlı askeri kapasitesinden kaynaklanan stratejik ihtiyaçların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.²³ 1951'de ABD, Yeni Zelanda ve Avustralya arasında kolektif güvenlik taahhüdünü içeren ANZUS Antlaşması²⁴ imzalanmıştır. Yeni Zelanda'nın 1980'de ittifaktan çekilmesiyle antlaşma ikili bir hale gelmiştir. Avustralya ile olan ittifak tıpkı diğerleri gibi bölgedeki Amerikan kuvvetlerinin varlığının destekleyicisidir. Aynı zamanda istihbarat, siber ve teknolojik caydırıcılık unsurlarını içermektedir.²⁵

22 Do Young Lee, "Strategies of Extended Deterrence: How States Provide the Security Umbrella", *Security Studies*, XXX/5, 2021, p.p.789-791.

23 David McLean, "From British colony to American satellite? Australia and the USA during the Cold War", *Australian Journal of Politics and History*, LII/1, 2006, p.p.64-79.

24 "The Australia, New Zealand and United States Security Treaty (ANZUS Treaty)", 1951, <https://history.state.gov/milestones/1945-1952/anzus>.

25 Lai-Ha Chan, "Strategic Hedging: A "Third Way" for Australian Foreign Policy in the Indo-Pacific", *Asia Policy*, XV/3, July 2020, p.100.

Görüş

Akademik
Bakış

402

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026

Sonuç olarak, yaygınlaştırılmış caydırıcılık, koruyan, korunan ve potansiyel tehdit olmak üzere en az üç aktörün yer aldığı, müttefike güvence sağlama ve tehdide misilleme üzerine kurulu çift yönlü bir mekanizmadır. Klasik caydırıcılık teorisine göre bu mekanizmanın işlerliği, koruyan devletin taahhütlerini yerine getirme kararlılığına, müttefiklerin bu taahhütlere duyduğu güvene ve potansiyel tehdidin caydırıcı kararlılığa inanmasına bağlıdır.²⁶ Soğuk Savaş döneminde ABD'nin ulusal topraklarının doğrudan tehdit altında olmaması ve coğrafi uzaklık müttefiklerde belirli şüpheler doğursa da olası bir Sovyet saldırısının ABD-SSCB küresel nükleer çatışmasının parçası olacağı inancı, Amerikan taahhütlerinin güvenilir bir kalkan olarak görülmesini sağlamıştır. İki süper güç arasındaki nükleer parite ise karşı vuruş kapasitesinin inanılabilirliğini pekiştirmiştir. Bu bağlamda, Asya'daki "hub and spoke" sistemi ABD'nin küresel çevreleme stratejisinin bölgesel yansıması olarak doğmuş, yalnızca Washington'un inisiyatifiyle değil, aynı zamanda çevredeki müttefiklerin güvenlik kaygı ve talepleriyle de şekillenmiştir. Ancak Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrasında Çin'in hızla artan bölgesel ve küresel etkisi bu sistemin yeniden tanımlanmasına yol açmıştır.

Bölgesel İstikrara Stratejik "Meydan Okuma": Çin'in Yükselişi

1949'da Mao Zedong liderliğinde kurulan Çin Halk Cumhuriyeti, çok yönlü bir ulusal yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Çin'in yükselişi genellikle 1978'de Deng Xiaoping'in reform ve dışa açılma politikalarıyla ilişkilendirilse de bunun temelleri Mao döneminde atılmıştır. Bu süreçte ideolojik önceliklerle sanayi ve altyapı merkezlerinin inşası ile bölgesel entegrasyona odaklanılmış, dış politika ise iki hedef etrafında şekillenmiştir: Soğuk Savaş'ın iki kutuplu yapısında Üçüncü Dünya'nın liderliğini üstlenmek ve Birleşmiş Milletler'de Çin'in meşru temsilcisi olarak tanınmak.²⁷ Nitekim üçüncü dünyanın oylarıyla 25 Ekim 1971'de yapılan BM Genel Kurul'unda ÇHC, Çin'in BM'deki tek meşru temsilcisi kabul edilmiştir.²⁸ Mao'nun geliştirdiği Üç Dünya Teorisi'nde ABD ve Sovyetler Birliği emperyalist "Birinci Dünya", Japonya, Kanada ve Avrupa ülkeleri sömürgeci "İkinci Dünya", Asya ve Afrika'daki gelişmekte olan ülkeler ise "Üçüncü Dünya" olarak tanımlanmış, Çin de bu son gruba dâhil edilmiştir.²⁹ Mao, Çin'i sömürgecilik karşıtı kurtuluş ve özgürleşme hareketlerinin doğal öncüsü konumuna yerleştirmiştir. Bu doğrultuda Çin, Soğuk Savaş döneminde "barış içinde bir arada yaşama" ilkelerine dayalı bir dış politika benimsemiştir. Egemenliğe

- 26 Stephen L. Quackenbush, "Not Only Whether but Whom: Three-Party Extended Deterrence", *Journal of Conflict Resolution*, L/4, 2006, p.p.562-583.
- 27 Li Anshan, "China and Africa: Policy and Challenges", *China Security*, III/3, 2013, p.p.69-93.
- 28 Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, *Restoration of the lawful rights of the People's Republic of China in the United Nations*, 25 Ekim 1971, A/RES/2758 (XXVI), *UN Digital Library*, <https://digitallibrary.un.org/record/192054>.
- 29 Herbert S. Yee, "The Three World Theory and Post-Mao China's Global Strategy." *International Affairs*, LIX /2, Spring 1983, p.241.

Gazi

Akademik
Bakış

403

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026

ve toprak bütünlüğüne saygı, saldırmazlık, iç işlerine karışmama, eşitlik ve karşılıklı yarar ilkeleri üzerine kurulu bu yaklaşım günümüzde de sürmekte, Çin'i Batı dışı toplumlar açısından Batı'ya alternatif bir aktör haline getirmektedir.³⁰

1978'de göreve gelen Deng Xiaoping, Mao'nun ideolojisiyle yönlendirilen politikası yerine uluslararası sisteme entegre olmayı ve karşılıklı faydayı temel alan daha pragmatik bir politika benimsemiştir.³¹ 1970'lerin sonlarında Çin'i dünyaya açan hızlı bir ekonomik büyüme ve reform süreci başlamıştır. Deng Xiaoping, tarımda, sanayide, savunmada ve bilim ve teknolojiye olmak üzere dört temel alanda modernizasyona ve kalkınmaya dayanan "Dört Büyük Modernizasyon" teorisini benimsemiştir. Bu dönemde Çin'in dış politikasında ideolojik odaktan barış ve kalkınma odağına bir stratejik kayma dikkat çekmektedir. "Dört Büyük Modernizasyon" teorisi, Çin'in yükselişine giden yolda ekonomik reformların başlangıç noktası kabul edilmektedir.³²

Sovyetlerin dağılması ve Soğuk Savaş'ın sona ermesi Çin'e alan açarak yeni olanaklar tanımıştır. 21. yüzyılın başları, Çin ekonomisinin dünyanın en büyük ekonomilerinden biri haline gelmesi ve buna paralel olarak da yumuşak gücünün ve diplomatik etki alanının kayda değer bir şekilde genişlemesi sürecine tanıklık etmiştir. 2013 yılında Çin Devlet Başkanı Xi Jinping tarafından duyurulan ve 2015 yılından beri Çin'in dış politikasının ve uluslararası ekonomik stratejisinin ana odağı haline gelen Kuşak ve Yol Girişimi, Çin'in yükselişini tamamlayan ve ekonomik olduğu kadar jeopolitik ve stratejik bir projedir.³³ Kara tabanlı "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı (SREB)" ve deniz tabanlı "Deniz İpek Yolu (MSR)" olmak üzere iki ana bileşenden oluşan Kuşak ve Yol Projesi, 65 ülkeyi ve 4.4 milyar insanı birbirine bağlayacaktır. Bu girişimin amacı, ticareti artırmak, yabancı enerji kaynaklarına erişimi geliştirmek ve Çin'in yeni pazarlara girmesini sağlamaktır. Kuşak ve Yol Projesi, Çin'in Deng Xiaoping döneminden beri takip ettiği "düşük profilli ama uzun vadeli büyüme" stratejisinden kopuşun simgesi ve "uluslararası sistemin sorumlu bir üyesi ve daha proaktif bir duruşa" kayışın ekonomik, küresel ve kültürel ayağıdır.³⁴ Çin'in uzun vadeli amacı öncelikle Asya'da Soğuk Savaş döneminde temelleri atılan ve yıllar içinde sağlamlaştırılan Amerikan sistemini aşındırmak sonrasında ise küresel bir nüfuz kurmaktır. Nitekim 2015 yılında yayınlanan Kuşak ve Yol Projesi'nin Vizyon ve

30 Richard Aidoo -Steve Hess, "Non-Interference 2.0: China's Evolving Foreign Policy Towards a Changing Africa", *Journal of Current Chinese Affairs*, XLIV /1, 2015, p.110.

31 Wei-Wei Zhang, *Ideology and Economic Reform Under Deng Xiaoping, 1978-1993*, Routledge, London 1996, p.17.

32 Wei-Wei Zhang, a.g.e., p.17.

33 "Speech by President Xi Jinping at the College of Europe", 1 April 2014, http://ie.china-embassy.gov.cn/eng/zt/diplomacy/201404/t20140408_2540471.htm.

34 Yiping Huang, "Understanding China's Belt & Road Initiative: Motivation, Framework and Assessment", *China Economic Review*, XL, September 2016, p.p.318-319.

Eylemler metninde herkese fayda sağlayan açık, kapsayıcı ve dengeli bir bölgesel ekonomik iş birliği mimarisi oluşturmayı amaçladığını ifade etmiştir.³⁵

Küresel bir güç olmak yalnızca ekonomik, siyasi ve diplomatik iddiaları değil aynı zamanda askeri boyutu içerir. 2000'lerin başından beri devam eden ordu modernizasyonu, Tayvan meselesindeki duruşu ve artan tatbikatları ve Güney Çin Denizi'ndeki yapay ada oluşturma ve askeri üsler kurma gibi eylemleri, Çin'in yükselişinin askeri yönünü yansıtır. Kısaca A2/AD (Anti-Access / Area Denial) olarak adlandırılan erişimi engelleme ve bölgeden men etme stratejisi de Çin'in bölgesel bir aktörden küresel bir güce dönüşmesi serüveninin askeri bileşenidir. A2/AD, özellikle çatışma zamanlarında, bir düşmanın belirli bir bölgeye girmesini veya serbestçe faaliyet göstermesini engelleyen yöntem ve teknolojileri tanımlamak için kullanılan askeri bir strateji ve kavramdır. Çin'in A2/AD'si ABD kuvvetlerinin veya müttefiklerinin ÇHC'yi ilgilendiren olası çatışmalara müdahalesi durumunda Çin'in ABD'nin olası askeri senaryolarına nasıl karşı koyabileceği ve askeri bir tırmanma durumunda ÇHC'nin stratejik olarak önemli deniz bölgelerini hangi askeri araçların yardımıyla kontrol edebileceği sorusuna bir cevap olarak geliştirilmiştir.³⁶

ÇHC'nin Güney Çin Denizi'ndeki iddiaları yine Çin'in A2/AD ve küresel bir güç olma iddiasının bileşenidir. Nitekim yarı kapalı bir deniz olan Güney Çin Denizi, sahip olduğu petrol ve doğalgaz rezervlerinin yanı sıra dünya deniz ticaretinin yaklaşık %60'ının ve küresel yakıt tankeri trafiğinin yaklaşık 3/1'nin gerçekleştiği bir denizdir.³⁷ Dahası, asker bulundurma, askeri üs oluşturma, radar ve hava savunma sistemlerinin kurulması göz önünde bulundurulduğunda yarı kapalı olma özelliği ile askerî açıdan bir kalkan görevi görür. Güney Çin Denizi tüm bu özellikleriyle yalnızca Çin, Tayvan, Vietnam, Filipinler, Endonezya ve Brunei gibi kıyıdaş devletlerin değil Tayvan Boğazı ve Malakka Boğazı'nı birbirine bağlayan jeostratejik konumu sebebiyle Japonya, Güney Kore ve Hindistan gibi bölgesel aktörlerin de ticari, askeri ve enerji güvenliği açısından ve bu aktörlerle askeri ekonomik, siyasi ve güvenlik bağları bulunan ABD'nin de küresel politikaları açısından dikkate değer bir denizdir.³⁸ ÇHC'nin Güney Çin Denizi'nin yaklaşık %80'ini kendisine ait gösteren "9 Çizgi Hattı (Nine Dashed-Line)" haritasını yayınlaması ile Güney Çin Denizi'ne ilişkin aidiyet, kara suları ve münhasır ekonomik bölge olarak üç başlıkta sıralayabileceğimiz iddiaları,

35 "Vision for Maritime Cooperation under the Belt and Road Initiative", *The State Council The People's Republic of China*, 2017, https://english.www.gov.cn/archive/publications/2017/06/20/content_281475691873460.htm

36 M.G. Yevtodyeva, "Development of the Chinese A2/AD System in the Context of US-China Relations", *Herald of The Russian Academy of Sciences*, XCII, September 2022, p.p.534-536.

37 Anthony H. Cordesman vd., "The Critical Role of Chinese Trade in the South China Sea", *China and the U.S*, Center for Strategic and International Studies (CSIS), 2019, p.337.

38 Benjamin Hershovitch, "A Balanced Threat Assessment of China's South China Sea Policy", *CATO Institute Policy Analysis*, 820, August 2017, p.2.

kıyıdaş ülkelerin egemenlik iddia ettikleri alanlarla çakışması sebebiyle on yıllardır çözümlenemeyen sorunları beraberinde getirmiştir.³⁹

Filipinler 2013 yılında Lahey'deki Daimî Tahkim Mahkemesi'ne başvurarak Çin'in 9 Çizgi Hattı'yla ilan ettiği egemenlik alanları iddiasının Birleşmiş Miller Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu kanıtlamayı amaçlamıştır. Her ne kadar 2016 yılında Daimî Tahkim Mahkemesi Çin'in iddialarının hukuki bir geçerliliğinin olmadığı kararını vermiş olsa da Çin, bu kararı tanımamaktadır.⁴⁰ ÇHC'nin bu iddialarını askeri güçle desteklemeye başlaması, "Çin tehdidi" algısının güçlenmesine yol açmıştır. Paracel Adaları'nda donanma ve uçak pisti, Spratly Adaları'nda hava alanı inşası, bölge ülkelerinin ada işgalleri karşısında Çin'e askeri kuvvet kullanma yetkisi veren 1992 Kanunu⁴¹ ile Spratly ve Paracel Adalarını karasuları olarak ilan etmesi ve 2007'de Spratly ve Paracel Adaları'nı içine alacak şekilde yapay olarak inşa ettiği Sansha Şehri, Çin tehdidi endişesini bölgesel ve küresel aktörlerin gözünde besleyen gelişmeler olmuştur.⁴²

Çin 2010'a kadar kullandığı "barışçıl yükseliş" söylemini, yarattığı revizyonist çağrışımlar nedeniyle "barışçıl kalkınma" retorikleriyle değiştirmiştir. Bu terminolojik dönüşüm, yalnızca semantik bir tercih değil, aynı zamanda uluslararası aktörlerin tehdit algısını yumuşatmaya ve istikrar yanlısı bir imaj oluşturmaya yönelik stratejik bir çabadır. Ancak Çin'in A2/AD stratejisi gibi somut askeri ve diplomatik hamleleri, ABD ve müttefikleri açısından güvenlik ikilemini derinleştirmektedir. Zira saldırı ve savunma kapasitelerinin ayrışmadığı bir ortamda, caydırıcılık teorisi aktörlerin niyetlerinin mevcut yeteneklerden çıkarılacağını varsayar.⁴³ Saldırı ve savunma silahlarının farklılaşmadığı, devletlerin sahip olduğu kapasite ve yetenekleri ne ölçüde saldırı veya savunma stratejileri amaçlı kullanacağını belirsiz olduğu bir sistemde güvenlik ikilemi derinleşmektedir.⁴⁴ Dolayısıyla, bölgedeki devletler hem sert hem de yumuşak güç unsurlarını içeren stratejik yanıtlar geliştirmekte ve bu süreç yeni ittifak biçimleri ile kurumsal düzenlemeleri beraberinde getirmektedir.

Görüş

- 39 Permanent Mission of the People's Republic of China, Notes Verbales CML/17/2009 and CML/18/2009, http://www.un.org/Depts/los/clcs_new/submissions_files/mysvnm33_09/chn_2009re_mys_vnm_e.pdf; http://www.un.org/Depts/los/clcs_new/submissions_files/vnm37_09/chn_2009re_vnm.pdf.
- 40 "The South China Sea Arbitration (The Republic of Philippines v. The People's Republic of China)", *Permanent Court of Arbitration*, January 22, 2013, <https://pca-cpa.org/cn/cases/71/>; Suisheng Zhao, "East Asian Disorder China and the South China Sea Disputes", *Asian Survey*, LX/3, May-June 2020, p.p.490-491.
- 41 "Law of the People's Republic of China on the Territorial Sea and the Contiguous Zone", Order No.55 of the President of the People's Republic of China. National People's Congress, <https://www.lawinfochina.com/display.aspx?lib=law&id=670#>.
- 42 Suisheng Zhao, a.g.m., p.p. 493-496.
- 43 Robert Jervis, "Cooperation Under the Security Dilemma", *World Politics*, XXX/2, 1978, p.p.211-214.
- 44 Robert Jervis, "Dilemmas about Security Dilemmas", *Security Studies*, XX/3, 2011, p.416; Robert Jervis, *Perception and Misperception in International Politics*, Princeton University Press, Princeton 1976, p.3.

Yükselen Çin'e Bölgesel Tepkiler: "Hub and Spoke" Sisteminde Stratejik Yeniden Konumlanma

Yaygınlaştırılmış caydırıcılık literatürü, ağırlıklı olarak garantör devletin üstlendiği rol ve bu devletin verdiği taahhütlerin sınanmasına yol açan potansiyel tehditler üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda, büyük güçlerin küçük müttefiklerini koruma yönündeki karar alma süreçleri ve söz konusu kararların potansiyel tehditler üzerindeki caydırıcı etkileri incelenmektedir. Ancak mevcut çalışmaların önemli bir bölümü, "müşteri devletlerin" süreci şekillendirmedeki rolünü ikincil düzeyde ele almakta; bu aktörleri çoğunlukla sonuçlara yön verme kapasitesi sınırlı, pasif "seyirciler" olarak tasvir etmektedir.⁴⁵ Oysa yaygınlaştırılmış caydırıcılık doğası gereği en az üç aktörlü bir yapı arz eder. Bu nedenle, Asya bağlamında rasyonel caydırıcılık teorisinin işlediği kurumsal bir mimari olarak "hub and spoke" sisteminin dönüşümü analiz edilirken, Çin'in potansiyel tehdit olarak algılanmasına karşı müttefiklerin (spokelarin) ABD'nin taahhütlerine duydukları güven ve bu güven temelinde ittifaka sadakat gösterip göstermeyecekleri kritik bir değişken olarak öne çıkmaktadır. Bu aşamada müttefiklerin tutumunu şekillendiren temel belirleyiciler, Amerikan caydırıcılığının inanılabilirliği ve Çin'den algıladıkları tehdidin yoğunluk ve kapsamıdır.

Asya'da Amerikan "hub and spoke" sisteminin yükselen aktör Çin'e karşı gösterdiği dış politika davranışı müttefiklerin Çin'den algıladığı tehdit düzeyine göre değişmektedir. Tablo 2, algılanan tehdit düzeyi arttıkça, devletlerin ittifaktaki rol ve sorumluluklarını arttırarak Amerikan caydırıcılığını güçlendirme yönünde politika izlediklerini ve "sert dengeleme" stratejisini benimsediklerini göstermektedir. Düşük düzeyli tehdit algısı ise yumuşak dengeleme ve riskten kaçınma stratejilerini öncelikli hale getirmektedir. Bu noktada Çin'den yüksek düzeyli tehdit algılayan Japonya ve Filipinler, sert dengeleme davranışı sergilerken; orta tehdit düzeyi algısına sahip Güney Kore daha temkinlidir ve yumuşak dengeleme ve riskten kaçınma stratejisi benimsemektedir. Avustralya'nın ise zaman içerisinde değişen Çin tehdidi algısı, stratejisini riskten kaçınmadan sert dengeleme davranışına kaydırmıştır. "Hub" olarak ABD ise müttefiklerine yeniden güvence vererek, müttefik olmayan bölgesel aktörlerle yeni ortaklıklar geliştirerek ve üçlü ve dörtlü iş birliği düzenekleri inşa ederek "hub and spoke" sistemini yeniden yapılandırmıştır.⁴⁶

45 Andrew O'Neil, *Asia, The US and Extended Nuclear Deterrence: Atomic Umbrellas in the Twenty-first Century*, Routledge, New York 2013, p.119.

46 Hugo Meijer, "Shaping China's Rise: The Reordering of US Alliances And Defence Partnerships In East Asia", *International Politics*, LVII, 2020, p.p.169-170.

Tablo 2: Müttefiklerin Çin Tehdidi Algısı, Stratejik Tepkileri ve ABD'den Güvence Arayışları

Spoke Devlet	Çin'den Algılanan Tehdit Düzeyi	Müttefikin İzlediği Strateji	ABD'nin Yeniden Güvence Verme Davranışı	Spoke'un ABD'den Daha Fazla Taahhüt Alma Politikası
Japonya	Yüksek (doğrudan askeri tehdit, Doğu Çin Denizi/Tayvan)	Sert dengeleme + ekonomik yumuşak dengeleme	İttifaka daha kapsamlı askeri taahhüt, Hint-Pasifik stratejisine entegrasyon	- Askeri rolünü genişletme (1997 rehber ilkeleri, 2016'da Anayasa yorumu) - TPO ve ekonomik liderlik ile ABD stratejisine katkı
Güney Kore	Orta (Kuzey Kore öncelikli, Çin ikincil tehdit)	Çift yönlü strateji: yumuşak dengeleme + riskten kaçınma	Caydırıcılık taahhütlerini güçlendirme, üçlü iş birliği teşviki	- ABD-Japonya-GK üçlü iş birliğine katılım - THAAD konuşlanmasına izin verme - 2013 Ortak Deklarasyonu ile güvence talebi
Avustralya	Başlangıçta düşük, 2020 sonrası artan tehdit	Risken kaçınmaktan sert dengelemeye geçiş	Yeni güvenlik düzenekleri üzerinden ittifaki derinleştirme	- Quad'ın yeniden canlandırılmasına katılım - AUKUS (2021) ile ABD'den daha güçlü angajman talebi - Hava/deniz iş birliklerini artırma
Filipinler	Yüksek (Güney Çin Denizi kaynaklı egemenlik tehdidi)	Sert dengeleme + çok taraflı entegrasyon	ABD'ye askeri erişim ve operasyonel güvence üzerinden yeniden taahhüt	- ABD'ye üs erişimi sağlama (2014 EDCA) - Güney Çin Denizi davasını uluslararasılaştırma - Japonya ve Avustralya ile üçlü entegrasyon

Kaynak: Bu tablo yazar tarafından oluşturulmuştur.

ABD'nin müttefiklerine yeniden güvenceler vermesi bağlamında en dikkat çekici örnek Japonya'dır. Nitekim Japonya 2022 yılında Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde Çin'i, Japonya ve uluslararası toplum için "ciddi bir endişe konusu" olarak tanımlamıştır.⁴⁷ Japonya, ABD'nin Soğuk Savaş sonrasında güçlü şekilde vurguladığı "serbest ve açık Hint-Pasifik" retoriğini benimsemiş ve dış ve güvenlik politikasının ana teması haline getirmiştir. ABD, ittifaktaki yaygınlaştırılmış caydırıcılık taahhütlerini genişletirken karşılığında Japonya ittifaktaki bölgesel güvenlik rolünü arttırmıştır. 1997 yılında iki ülkenin daha önce imzalamış oldukları "1978 Savunma İş Birliği için Rehber İlkeler"⁴⁸ revize edilerek

47 "National Security Strategy of Japan", December 2022, https://www.mofa.go.jp/fp/nsp/page1we_000081.html.

48 "The Guidelines for Japan- U.S. Defense Cooperation", *Ministry of Foreign Affairs of Japan*, <https://www.mofa.go.jp/region/n-america/us/security/guideline2.html>.

ittifaktaki roller yeniden belirlenmiştir. Böylece Japonya, hayati önem taşıyan konular ve ulusal çıkarlar söz konusu olduğunda yalnızca kendi sınırları içinde değil onların ötesinde de ABD'ye yardım edebilecekti. Ayrıca Japonya, ABD'ye arka alan desteği sağlayacaktı.⁴⁹ Her ne kadar bu maddeler Japonya'nın pasifist duruşuna ve anayasasına aykırı görünse ve Japonya'nın militarizmi yeniden canlanmış bir ülke gibi algılanmasına yol açsa da 2016 yılında Japon hükümeti tehdit ve kuvvet kullanmaktan daimi feragat ettiğini içeren 1947 Anayasası'nın 9. maddesini sınırlı da olsa kolektif savunmanın kullanılmasına izin verecek şekilde yeniden yorumlayarak Japonya'nın ittifaktaki lojistik ve arka alan desteği rolünü genişletmesine olanak tanımıştır.⁵⁰ Japonya, Çin'den algıladığı tehdide karşı ittifaktaki rolünü genişleterek sert askeri dengeleme politikaları izlerken, aynı zamanda ekonomik dengeleme amacıyla çok taraflı girişimlere katılmıştır. 2013'te Trans Pasifik Ortaklığı'na dahil olan ve 2017'de ABD'nin çekilmesiyle bu girişimde liderlik üstlenen Japonya, bölgedeki ikili ve üçlü ortaklıklarda da stratejik bir aktör haline gelmiştir.

Güney Kore ile olan ittifaka bakıldığında 2013 yılındaki "ABD-Güney Kore Ortak Deklarasyonu"⁵¹ dikkat çekicidir. Her ne kadar Deklarasyon'un muhatabı doğrudan Kuzey Kore olsa da ABD'nin Kore'ye sunduğu yaygınlaştırılmış caydırıcılık taahhütlerini güçlendirmesi, "serbest ve açık Asya-Pasifik" vurgusu, artan ABD-Japonya-Güney Kore üçlü iş birliği ve derinleşen ticari, teknolojik ve diplomatik iş birliği ile Çin'e yönelik örtülü mesajlar verilmiştir.⁵² Ayrıca kısa ve orta menzilli balistik füzelere karşı yüksek irtifada savunma sağlayan ve ABD yapımı bir füze savunma sistemi olan Terminal Yüksek İrtifa Alan Savunması (Terminal High Altitude Area Defense- THAAD)'nın 2017'de Güney Kore'ye konuşlandırılması Çin tarafından Amerikan çevreleme stratejisinin bir parçası olarak görülmüştür. Güney Kore ise THAAD'ı Kuzey Kore'ye yönelik olarak tanımlayarak ve Çin'le yakın ticari ilişkilerine devam ederek açık bir yumuşak dengeleme ve riskten kaçınma davranışı sergilemektedir.

ABD-Avustralya ittifakının Çin'in yükselişine yanıtı ise özellikle 2020 sonrasında hava iş birliğinin artması ve üçlü güvenlik ortaklığı ve dördümlü güvenlik diyalogu aracılığıyla olmuştur.⁵³ Çin'in askeri ve ekonomik yükselişi dikkate alındığında tıpkı diğer bölgesel aktörler gibi Avustralya da başlangıçta Çin'e karşı temkinli yaklaşmış ve uzun yıllar Çin'in yükselişinin beraberinde getir-

49 Hirofumi Tosaki, "The North Korean Nuclear Issue and Japan's Deterrence Posture", *Japan and the World*, March 2017, p.p. 8-10.

50 "Cabinet Decision on Development of Seamless Security Legislation to Ensure Japan's Survival and Protect its People", *Japanese Ministry of Foreign Affairs*, 1 July 2014, https://www.mofa.go.jp/fp/nsp/page23e_000273.html.

51 Yun Byung-se, "A "United Front" in and beyond the Korean Peninsula: May 2013 Korea-US Summit", Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea, <https://www.mofa.go.kr>.

52 Hugo Meijer, a.g.m., p. 170.

53 Brendan Taylor, "Unbreakable Alliance? ANZUS in the Asian Century", *Asian Politics & Policy*, VIII/1, 2016, p.p.75-85.

diği belirsizliğe karşı riskten kaçınma stratejisini takip etmiştir. 2007’de kurulan ve amaçlarından biri Çin’i Güney Pasifik’te sınırlamak olan ABD, Japonya, Hindistan ve Avustralya’dan oluşan Dörtlü Güvenlik Diyalogu (Quadilateral Security Dialogue)’nda Avustralya yer almış olsa da Avustralya’nın takip ettiği Çin’le doğrudan yüzleşmeme politikasının bir sonucu olarak bu ortaklık uzunca bir süre etkisiz kalmıştır. Ne var ki, son on yılda Çin’in artan baskısı yalnızca bu dörtlü diyalogu canlandırmamış aynı zamanda Avustralya, ABD ve Birleşik Krallık arasında AUKUS adı verilen güvenlik ortaklığının 2021 yılında kurulmasına yol açmıştır. ABD- Avustralya ittifakının da dolaylı ve yumuşak dengelemeden askeri bir sert dengelemeye kaydığını söylemek mümkündür.

Çin’in Güney Çin Denizi’ndeki eylem ve iddialarını 2013 yılında Daimî Tahkim Mahkemesi’ne taşıyan Filipinler ise 2016 yılında mahkemece haklı bulunmuş olmasına rağmen Çin, bu kararı tanımamıştır.⁵⁴ Soğuk Savaş süresince “hub and spoke” sisteminin pasif bir kolu olarak Çin’e karşı oldukça dengeli bir politika yürüten Filipinler, 2014 yılında ABD ile Geliştirilmiş Savunma İş Birliği Antlaşması⁵⁵’ni imzalamış ve ABD birliklerinin askeri üslere erişimine olanak tanımıştır. Filipinler aynı zamanda ABD’nin diğer bölgesel müttefikleri olan Japonya ve Avustralya ile de entegre ilişkiler ağına dahil olmaktadır.

Sonuç: Amerikan “Hub and Spoke” Sisteminin Geleceği

Soğuk Savaşın sona ermesi, yaygınlaştırılmış caydırıcılığa ve özellikle nükleer silahların rolüne ilişkin birçok tartışmayı beraberinde getirmiştir. SSCB’nin dağılmasıyla genel olarak beklenti, ABD’nin küresel ve bölgesel stratejilerinde yaygınlaştırılmış caydırıcılığın önemini kaybedeceği ve Soğuk Savaş döneminin aksine nükleer şemsiyeye gösterilen talebin azalacağıdır. Ne var ki bu beklentiler, ABD, Kuzey Kore, Çin ve Rusya gibi 4 nükleer silaha sahip ve nükleer silaha sahip olma potansiyeli olan devletlerin varlığına ev sahipliği yapan Asya için geçerli olmamıştır. Özellikle Çin’in Güney Çin Denizi’ndeki askeri faaliyetleri, Kuşak ve Yol Girişimi çerçevesinde geliştirdiği altyapı diplomasisi ve A2/AD stratejisi, Asya’da “hub and spoke” sistemi içerisinde yer alan Güney Kore, Japonya, Avustralya ve Filipinler tarafından doğrudan bir “Çin tehdidi” algısını hâkim kılmış ve yaygınlaştırılmış caydırıcılık, özellikle Asya-Pasifik bölgesinde yeniden merkezi bir dış politika aracı haline gelmiştir.⁵⁶

54 “Statement of the Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China on the Award of 12 July 2016 of the Arbitral Tribunal in the South China Sea Arbitration Established at the Request of the Republic of the Philippines”, *Ministry of Foreign Affairs People’s Republic of China*, https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/gb/202405/t20240531_11367334.html.

55 “Document: Enhanced Defense Cooperation Agreement between the Philippines and the United States” April 29, 2014, *Official Gazette*, <https://www.officialgazette.gov.ph/2014/04/29/document-enhanced-defense-cooperation-agreement/>.

56 Andrew O’Neil, a.g.e. p.39; Ted Galen Carpenter, “Closing the Nuclear Umbrella”, *Foreign Affairs*, LXXII /2, March 1994, p.p.8-13; Christopher Layne, “From Preponderance to Offshore

Görüş

Bu çalışma, yükselen Çin'in bölgesel düzeyde yarattığı tehdit algısının, Amerikan "hub and spoke" ittifak sistemini tek yönlü bir güvenlik garantisi modelinden, "spoke" devletlerin artan talepleri ve ABD'nin stratejik uyarlamalarıyla çok katmanlı bir güvenlik mimarisine dönüştürdüğünü rasyonel caydırıcılık teorisi üzerinden ortaya koymaktadır. ABD, bölgedeki askeri ve diplomatik varlığını, bu dönüşüm aracılığıyla sürdürmeye çabalamaktadır.

Tablo 3: Soğuk Savaş ve sonrasında "Hub and Spoke" sisteminin dönüşümü

	Soğuk Savaş (1947–1991)	Soğuk Savaş sonrası
Müttefiklerin Tehdit Algısı	Komünizmin yayılması, Sovyet ve Çin askeri tehdidi, doğrudan işgal riski	Çin'in bölgesel genişlemesi, gri bölge faaliyetleri, ekonomik baskı, teknoloji rekabeti
Tehdit Türü	Askeri, ideolojik, varoluşsal	Çok boyutlu: askeri + ekonomik + teknolojik + deniz yetki alanları
ABD'nin Güvençesi	Nükleer şemsiye, kalıcı üsler, ikili savunma anlaşmaları	Askeri caydırıcılık + ekonomik/teknolojik taahhütler + sık sık yeniden güvence açıklamaları
Yeniden Güvence İhtiyacı	Daha sınırlı; Sovyet tehdidinin netliği nedeniyle ABD'nin güvenirliliği daha az sorgulanıyordu	Daha yoğun; ABD'nin güvenirliliği tartışmalı, Çin'in ekonomik cazibesi ve yumuşak gücü müttefikleri ikircikli hale getiriyor

Kaynak: Bu tablo yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yaygınlaştırılmış caydırıcılığın başarısı, meydan okuyan aktörün kapasite ve niyetine, müttefiklerin sadakatine ve savunanın güvenirliliğine dayanmaktadır. Tablo 3, bu üç unsur üzerinden "hub and spoke" sisteminin Soğuk Savaş'tan bugüne geçirdiği dönüşümü karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktadır. Buna göre, Soğuk Savaş döneminde bu üç parametre görece daha istikrarlıydı. Sovyetler Birliği ve Çin'den gelen askeri tehdit doğrudan ve varoluşsal nitelikteydi; müttefikler ideolojik yakınlık ve ikili savunma anlaşmalarına dayanarak ABD'ye yüksek sadakat gösteriyor, ABD ise nükleer şemsiye ve kalıcı üsleriyle güvenirlilik testini başarıyla veriyordu. Bu nedenle yeniden güvence ihtiyacı sınırlı kalmıştı.

Soğuk Savaş sonrasında ise Çin'in bölgesel genişleme arayışları, gri bölge faaliyetleri, ekonomik baskı ve teknoloji rekabeti, tehdidi çok boyutlu hale getirmiştir. Bu yeni ortamda caydırıcılığın sürdürülebilirliği yalnızca ABD'nin askeri kabiliyeti ve siyasi kararlılığına değil, aynı zamanda müttefiklerin tehdit algısı ve stratejik tepkileriyle de şekillenmektedir. Bu çalışma, yaygınlaştırılmış caydırıcılığın işlerliğini ve sürdürülebilirliğini, koruyucu devletin sağladığı güvence/yeniden güvence mekanizmalarının yanı sıra müttefiklerin algıladıkları tehdit düzeyi ve buna verdikleri stratejik yanıtların belirlediğini ortaya koymaktadır. Algılanan tehdit düzeyi arttıkça, aktörler ittifak içindeki rol ve sorumlulu-

luklarını artırarak hem ittifakın caydırıcılık kapasitesini güçlendirmekte hem de ABD'den daha sık yeniden güvence talep etmektedir.

Bu bağlamda, yüksek tehdit algısına sahip Japonya ve Filipinler sert dengeleme stratejisini benimserken, düşük-orta düzeyli tehdit algısı taşıyan Güney Kore yumuşak dengeleme ve riskten kaçınma stratejisine yönelmektedir. Zaman içerisinde Çin'den algıladığı tehdit düzeyi düşükten yükseğe kayan Avustralya'nın stratejisi ise tehdit düzeyindeki değişime paralel olarak riskten kaçınmadan sert dengelemeye kaymıştır. Çin'in ekonomik cazibesi ve yumuşak güç unsurları, müttefiklerin tehdit algılarını parçalı hale getirmekte ve bu durum ABD'nin güvenilirliğini sürekli test eden ve yeniden güvence ihtiyacını yoğunlaştıran bir tablo yaratmaktadır. Dolayısıyla günümüzde Asya'daki stratejik düzen, yaygınlaştırılmış caydırıcılığın üç parametresinin daha kırılğan ve dinamik hale geldiği, müttefiklerin tehdit algısına bağlı farklılaşan stratejik tepkilerle iç içe geçmiş çok boyutlu bir yapıda yeniden şekillenmektedir.

Kaynaklar

AIDOO Richard -Steve Hess, "Non-Interference 2.0: China's Evolving Foreign Policy Towards a Changing Africa", *Journal of Current Chinese Affairs*, XLIV/1, 2015, p.p.107-139.

ANSHAN Li, "China and Africa: Policy and Challenges", *China Security*, III/3, 2013, p.p.69-93.

AUER James E., *The Postwar Rearmament of Japanese Maritime Forces, 1945-1971*, Praeger, New York 1973.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURULU, Restoration of the lawful rights of the People's Republic of China in the United Nations, 25 Ekim 1971, A/RES/2758 (XXVI), UN Digital Library, <https://digitalibrary.un.org/record/192054>.

BRODIE Bernard, *The Absolute Weapon*, Harcourt Brace, New York 1946.

BYUNG-SE Yun, "A "United Front" in and beyond the Korean Peninsula: May 2013 Korea-US Summit", Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea, <https://www.mofa.go.kr>.

"Cabinet Decision on Development of Seamless Security Legislation to Ensure Japan's Survival and Protect its People", Japanese Ministry of Foreign Affairs, 1 July 2014, https://www.mofa.go.jp/fp/nsp/page23e_000273.html.

CARPENTER Ted Galen, "Closing the Nuclear Umbrella", *Foreign Affairs*, LXXIII/2, March 1994, p.p.8-13.

CHA Victor D., "National Unification: The Long and Winding Road", *In Depth*, IV/2, Spring 1994, p.p. 89-123.

CHA Victor D., *Powerplay: The Origins of the American Alliance System in Asia*, Princeton University Press, Princeton 2016.

CHAI Sun-Ki "Entrenching The Yoshida Doctrine: Three Techniques for Institutionalization", *International Organization*, LI/3, 1997, p.p.389-412.

CHAN Lai-Ha, "Strategic Hedging: A "Third Way" for Australian Foreign Policy in the Indo-Pacific", *Asia Policy*, XV/3, July 2020, p.p. 87-112.

CORDESMAN Anthony H. vd., "The Critical Role of Chinese Trade in the South China Sea", *China and the U.S*, Center for Strategic and International Studies (CSIS), 2019, p.p.337-343.

DANILOVIC Vesna, "Conceptual and Selection Bias Issues in Deterrence", *The Journal of Conflict Resolution*, XLV/1, February 2001, p.p.97-125.

DINGMAN Roger, "The Dagger and the Gift: The Impact of the Korean War on Japan", *The Journal of American-East Asian Relations*, II/1, Spring 1993, p.p.29-55.

Görüş

Asya'da Stratejik Düzenin Yeniden Şekillendirilmesi:
Çin'in Yükselişi ve Amerikan İttifak Sisteminin Dönüşümü

- "Document: Enhanced Defense Cooperation Agreement between the Philippines and the United States", April 29, 2014, *Official Gazette*, <https://www.officialgazette.gov.ph/2014/04/29/document-enhanced-defense-cooperation-agreement/>.
- FREEDMAN Lawrence, "General Deterrence and the Balance of Power", *Review of International Studies*, XV/2, April 1989, p.p.199-210.
- FREEDMAN Lawrence, *Strategy: A History*, Oxford University Press, New York 2013.
- HAN Zhen- T.V. Paul, "China's Rise and Balance of Power Politics", *The Chinese Journal of International Politics*, XIII/1, 2020, p.p.1-26.
- HERSCOVITCH Benjamin, "A Balanced Threat Assessment of China's South China Sea Policy", *CATO Institute Policy Analysis*, 820, August 2017, p.p.1-28.
- HUANG Yiping, "Understanding China's Belt & Road Initiative: Motivation, Framework and Assessment", *China Economic Review*, XL, September 2016, p.p.314-321.
- HUTH Paul K., "Extended Deterrence and The Outbreak of War", *The American Political Science Review*, LXXXII/2, June 1988, p.p. 423-443.
- "Japanese Peace Treaty Problems", *John Foster Dulles Papers*, Princeton University Press, FRUS, 1950, 23 October 1950, box:48.
- JERVIS Robert, *Perception and Misperception in International Politics*, Princeton University Press, Princeton 1976.
- JERVIS Robert, "Cooperation Under the Security Dilemma", *World Politics*, XXX/2, 1978, p.p.167-214.
- JERVIS Robert, "Deterrence Theory Revisited", *World Politics*, XXXI/2, 1979, p.p. 289-324.
- JERVIS Robert, "Deterrence and Perception", *International Security*, VII/3, Winter 1982-1983, p.p.3-30.
- JERVIS Robert, "Dilemmas about Security Dilemmas", *Security Studies*, XX/3, 2011, p.p.416-423.
- KOGA Kei, "The Concept of "Hedging" Revisited: The Case of Japan's Foreign Policy Strategy in East Asia's Power Shift", *International Studies Review*, XX/4, 2018, p.p.633-660.
- LAYNE Christopher, "From Preponderance to Offshore Balancing: America's Future Grand Strategy", *International Security*, XXII/, Summer 1997, p.p.86-124.
- "Law of the People's Republic of China on the Territorial Sea and the Contiguous Zone", Order No.55 of the President of the People's Republic of China. National People's Congress, <https://www.lawinfochina.com/display.aspx?lib=law&id=670#>
- LEE Chae- Jin "The Direction of South Korea's Foreign Policy", *Korean Studies*, II, 1978, p.p.95-137.
- LEE Do Young, "Strategies of Extended Deterrence: How States Provide the Security Umbrella", *Security Studies*, XXX/5, 2021, p.p.761-796.
- MCLEAN David "From British colony to American satellite? Australia and the USA during the Cold War", *Australian Journal of Politics and History*, LIII/1, 2006, p.p.64-79.
- MEIJER Hugo, "Shaping China's Rise: The Reordering of US Alliances And Defence Partnerships In East Asia", *International Politics*, LVII, 2020, p.p.166-184.
- MORGAN Patrick M., *Deterrence: A Conceptual Analysis*, Sage Publications, London 1997.
- MORGAN Patrick M., *Deterrence Now*, Cambridge University Press, Cambridge 2003.
- "National Security Strategy of Japan", Aralık 2022, https://www.mofa.go.jp/fp/nsp/page1we_000081.html.
- "Mutual Defense Treaty Between the United States and the Republic of the Philippines", August 30, 1951, *Avalon Project – Yale Law School*, TIAS 2529, 3 UST 3947-3952, t.y.
- NISHIHARA Masashi, "How Much Longer the Fruits of the "Yoshida Doctrine"?", "Korea and Japan: A New Dialogue across the Channel, (Ed.) Bae-ho Hahn- Tadashi Yamamoto, Asiatic Research Center, Seoul 1978.
- O'NEIL Andrew, *Asia, The US and Extended Nuclear Deterrence: Atomic Umbrellas in the Twenty-first Century*, Routledge, New York 2013.

Gazi

Akademik
Bakış

413

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026

- QUACKENBUSH Stephen L., "General Deterrence and International Conflict: Testing Perfect Deterrence Theory", *International Interactions*, XXXVI/1, March 2010, p.p.60-85.
- QUACKENBUSH Stephen L., "Not Only Whether but Whom: Three-Party Extended Deterrence", *Journal of Conflict Resolution*, L/4, 2006, p.p.562-583.
- "Permanent Mission of the People's Republic of China, Notes Verbales CML/17/2009 and CML/18/2009", http://www.un.org/Depts/los/clcs_new/submissions_files/mysvnm33_09/chn_2009re_mys_vnm_e.pdf; http://www.un.org/Depts/los/clcs_new/submissions_files/vnm37_09/chn_2009re_vnm.pdf.
- SCHALLER Micheal, "The Korean War: The Economic and Strategic Impact on Japan", *The Korean War in World History*, (Ed. William Stueck), The University Press of Kentucky, Lexington 2004.
- SHELLING Thomas C., *The Strategy of Conflict*, Harvard University Press, Cambridge 1960.
- SHELLING Thomas C. -Morton H. Halperin, *Strategy and Arms Control*, The Twentieth Century Fund, New York 1961.
- "Speech by President Xi Jinping at the College of Europe", 1 April 2014, http://ie.china-embassy.gov.cn/eng/zt/diplomacy/201404/t20140408_2540471.htm
- "Statement of the Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China on the Award of 12 July 2016 of the Arbitral Tribunal in the South China Sea Arbitration Established at the Request of the Republic of the Philippines", *Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China*, https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/gb/202405/t20240531_11367334.html.
- SUZUKI Tessa Morris, "Post-War Warriors: Japanese Combatants in the Korean War", *The Asia-Pacific Journal*, X/1, 2012, p.p.1-18.
- TAYLOR Brendan, "Unbreakable Alliance? ANZUS in the Asian Century", *Asian Politics & Policy*, VIII/1, 2016, p.p.75-85.
- "The Australia, New Zealand and United States Security Treaty (ANZUS Treaty)", 1951, <https://history.state.gov/milestones/1945-1952/anzus>.
- TOSAKI Hirofumi "The North Korean Nuclear Issue and Japan's Deterrence Posture", *Japan and the World*, March 2017, p.p.1-19.
- "The Constitution of Japan", https://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html.
- "The Guidelines for Japan- U.S. Defense Cooperation", Ministry of Foreign Affairs of Japan, <https://www.mofa.go.jp/region/n-america/us/security/guideline2.html>.
- "The South China Sea Arbitration (The Republic of Philippines v. The People's Republic of China)", *Permanent Court of Arbitration*, January 22, 2013, <https://pca-cpa.org/cn/cases/7/>.
- "Vision for Maritime Cooperation under the Belt and Road Initiative", The State Council The People's Republic of China, 2017, https://english.www.gov.cn/archive/publications/2017/06/20/content_281475691873460.htm.
- WALT Stephen M., *The Origins of Alliances*, Cornell University Press, Ithaca 1987.
- Waltz Kenneth N., *Theory of International Politics*, Waveland Press, Long Grove Illinois 2010.
- WERNER Suzanne, "Deterring Intervention: The Stakes of War and Third Party Involvement", *American Journal of Political Science*, XLIV/4 October 2000, p.p. 720-732.
- YEE Herbert S., "The Three World Theory and Post-Mao China's Global Strategy." *International Affairs*, LIX/2, Spring 1983, p.p. 239-249.
- YEVTDYIEVA M.G., "Development of the Chinese A2/AD System in the Context of US-China Relations", *Herald of The Russian Academy of Sciences*, XCII, September 2022, p.p.534-542.
- ZHANG Wei-Wei, *Ideology and Economic Reform Under Deng Xiaoping 1978-1993*, Routledge, London 1996.
- ZHAO Suisheng, "East Asian Disorder China and the South China Sea Disputes", *Asian Survey*, LX/3, May-June 2020, p.p.490- 509.

Gözy

Akademik
Bakış

414

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026

Extended Abstract

The Cold War (1945–1991) was not merely a geopolitical rivalry between two superpowers but also the era in which deterrence became the organizing principle of international security. The nuclear age institutionalized deterrence as the central mechanism to avoid direct war, and rational deterrence theory emerged to explain its dynamics. This theory rests on six assumptions: the persistent possibility of violent confrontation, the rationality of actors calculating costs and benefits, the centrality of retaliatory capability, awareness of “unacceptable damage” in nuclear war, the credibility of threats, and the need for these elements to operate together. Deterrence during the Cold War functioned both as general deterrence, protecting one’s own territory, and extended deterrence, projecting guarantees to allies.

For the United States, extended deterrence was a core component of global strategy. Nuclear umbrellas, permanent bases, and bilateral treaties embodied America’s role as a security guarantor. This logic was institutionalized in Asia through the “hub and spoke” system, with the U.S. at the center (hub) and allies such as Japan, South Korea, Australia, and the Philippines forming the spokes. Built largely to counter Soviet and Chinese military threats and communist expansion, the system relied on the credibility of U.S. commitments and strong allied loyalty.

However, the post–Cold War period altered this configuration. The collapse of the Soviet Union reduced the salience of existential threats, yet Asia did not witness a decline in extended deterrence. Instead, the rise of China generated multidimensional challenges, military modernization, assertiveness in the South China Sea, economic coercion, technological rivalry, and the Belt and Road Initiative. These developments compelled the hub and spoke system to adapt structurally. While U.S. credibility remained central, allies’ perceptions of threat and their strategic responses became increasingly significant in shaping the sustainability of deterrence.

This study applies a historical-comparative analysis to examine the transformation of the hub and spoke system across three parameters: the challenger’s capacity and intent, the loyalty of allies, and the credibility of the guarantor. Unlike the Cold War, when the Soviet threat was unambiguous and U.S. reliability less contested, the current environment is marked by multidimensional threats, military, economic, and technological, rendering extended deterrence more complex and fragile.

Findings demonstrate that as threat perceptions intensify, allies expand their roles within the alliance while demanding more frequent reassurance from Washington. Japan and the Philippines, perceiving high threat, pursue hard balancing through defense build-ups and closer coordination with the U.S. South Korea, by contrast, adopts hedging and soft balancing due to intermediate threat perception and geopolitical constraints. Australia illustrates a shift from hedging to hard balancing as its perception of China’s threat has grown. These divergent strategies reflect the fragmented nature of allied responses, shaped not only by objective capabilities but also by China’s economic appeal and soft power, which complicate alliance cohesion.

Thus, extended deterrence in Asia is no longer a unilateral function of U.S. guarantees but is co-produced by allies’ perceptions and strategies. U.S. commitments are persistently tested by China’s influence and regional entanglements, intensifying demands for reassurance.

In conclusion, the hub and spoke system has evolved from a hierarchical model centered on U.S. guarantees to a multilayered security architecture shaped by constant renegotiation of commitments. Extended deterrence in Asia remains vital but more fragile, depending not only on U.S. material power and resolve but also on allies’ differentiated responses. China’s rise has redefined extended deterrence as both a military and political practice, underscoring its continuing relevance to U.S. strategy in the Asia-Pacific.

Gazi

Akademik
Bakış

415

Cilt 19
Sayı 38
Yaz 2026